

МАКЕДОНСКА ПРОЛЕТ

Глас на јавноста
Тисма

Текстот "Македонската пролет", кој се однесува на 15-годишнината од излегувањето на весникот "Република" ми пробуди непријатни чувства и сеќавања на тој период, бидејќи и јас бев една капка од тоа бранувано македонско море. Имено, тогаш, како надворешен соработник, на некој начин учествував во содржината на "Република" со мои 27 карикатури. Тие беа со национална патриотска содржина, со цел Македонија да биде самостојна. Тогаш нашите карикатуристи се плашеа да објавуваат карикатури во "Република" од причини кои ги знаеме. Јас, и покрај тие ризици и опасности кои демнеа од сите страни, се сплотив со реалноста и потребата и јас, покрај новинарите и политичарите, да застанам на браникот кој бараше Македонија да биде самостојна и независна. Но, што се случуваше во меѓувреме? Колку што се сеќавам, во ноември и во декември 1991 г., поради објавувањето на моите карикатури неколку пати ми ги одвртуваа шрафовите на тркалата од автомобилот, па така непочувствувајќи ја опасноста и непомислувајќи дека тоа може и мене да ми се случи, ова го ставив во настани на случајност, бидејќи автомобилот не беше нов. Меѓутоа, на 14.2.1992 г. на "Св. Трипун", со автомобилот, јас и сопругата со погача в раце тргнавме до нашето лозје, во околината на Скопје, на пат со многу кривини. Така, доаѓајќи до една поголема кривина автомобилот се наведна на страна и десното задно тркало излезе од лежиштето и само на еден шраф, за милиметар, се задржа и помогна да не се струполиме во провалијата. Бевме преплашени и дури тогаш сфатив дека нешто се случува. Исто така, на почетокот на март истата година, поточно 2-3 седмици по тој настан, пуштајќи ја електричната енергија за користење на пумпа за вадење вода, случајно и за среќа забележав дека таа е под електричен напон. По утврдувањето на дефектот, забележавме дека е пресечено уземјувањето, од непознат сторител. Врз основа на ова, произлегува дека не е точно оти во Р Македонија во поново време нема закани и ризици за објавените карикатури, како што за објавената

карикатура за муслиманството во еден белгиски весник, рече во телевизиска емисија нашот карикатурист Делчо Михајлов. Во мојата трета книга на карикатури "Теракоти на животот", 2000 година, еден од двајцата рецензенти на книгата, македонскиот карикатурист Јордан Поп Илиев, напиша: "Дневните карикатури на СЕТ ги среќаваме и ќе ги среќаваме секогаш кога е најпотребно. СЕТ се појавуваше кога беа најпотребни коментатори - карикатуристи. Да се потсетиме дека во првите броеви на списанијата 'Република', 'Дело', како и во 'Нова Македонија' (1989-1992),

на почетокот на транзициониот период, кога ретко кој карикатурист се осмелуваше да нацрта нешто храбро, тоа го правеше СЕТ. Затоа и верувам дека СЕТ и натаму теракотно ќе ги пренесува случките од нашето живеење."

"Македонска пролет" згасна со паѓањето на Владата на Никола Кљусев. И тоа со помош на "Фабриката", која постоеше уште од тогаш, а не од вчера. Колку валканици "Фабриката" истураше на тогашниот премиер Кљусев. До паѓањето на Владата во 1992 г. "Нова Македонија" објавуваше национални патриотски карикатури. Се се-

ќавам дека во него, од 8.9.1991 г., на денот на гласањето за независноста на Р Македонија, беа објавени две мои карикатури во колор, со тема за гласање за независност. По паѓањето на Кљусев, уредувачката политика на весникот зазема сосема спротивен курс, па така престана мојата соработка со него. Ова е доказ дека и во Р Македонија има закани по живот за објавени карикатури, но не за карикатури од нашите "познати" карикатуристи туку, од "непознати" карикатуристи.

**Томе Секуловски,
Скопје**

За време на големата антимакедонска еуфорија во Грција во нашиот печат беше објавено отворено писмо до тогашниот преседател г. Мицотакис, во кое му се сугерираше да погледне во огледало дали има грчки нос (со права линија од челото до врвот на носот) и бидејќи нема, да се праша зошто себеси се нарекува Грк, а нам ни оспорува да се нарекуваме Македонци. Балканот бил и е мултиетнички простор и нема да биде изненадување ако со истражување на етничкото потекло на еден закоравен националист се открие дека потекнува од етникумот против чии интереси се бори, како што не е исклучено носот на Мицотакис да е славјанско наследство, нели славјански топоними има дури и на Пелопонез. Исто така, не може да се исклучи можноста некој од нас да е наследник на соседот од друг етнос. Сите ние се раѓаме и се воспитуваме во одредена етничка средина и стануваме дел од таа етничка култура и никој не мисли на етничките гени и поради тоа не можеме да му оспориме на г. Мицотакис да се нарекува Грк, зашто сите ние се именуваме според местото на живеење, па така се викаме - скопјани, дебарчани, Македонци, Балканци и Европејци.

Повеќе од сто години владите на балканските држави сонуваа неостварливи големодржавни сншта. Главна преокупација им беше политиката (како и на нашите влади од осамостојувањето до денес) и водеа студени и вистински војни наместо да ги впрегнат сите ресурси за унапредување на економијата и за подобрување на условите за живеење на народот. Како последица на тоа народите на Балканот сè уште живеат во сиромаштија, а некои граѓани во Македонија и денес остануваат активни за освојувачката политика на матичната држава на својот етнос, иако државите ја напуштија таа политика и свртени се кон евроатлантските интеграции. За таквото ангажирање на македонски граѓани против својата држава и против сопствени-

те лични интереси придонесува и нашето погрешно сфаќање на поимите нација и национално. Во Европа националноста не се поврзува со етносот, туку со државата. Сите граѓани во Франција, на пример, по националност се Французи без разлика на нивното етничко потекло. Национален универзитет е универзитетот кој го финансира државата, национална библиотека е државната библиотека итн. Поврзувањето на националноста на граѓаните со друга држава дури е и навредливо, спротивно на нашата практика. Кога го прошетав да го разгледа Скопје, на Бит-пазар, на социологот д-р П.О. Цуха од Виена, му реков дека голем број од луѓето се Албанци. Тој ме изгледа зачудено и ме прекори: "Ама, изгледа вие не ги сакате овие луѓе штом ги нарекувате Албанци", а уште позачуден беше кога му кажав дека тие луѓе се навредуваат ако ги наречам Македонци.

Има ли зошто, како и Французите со своето, и ние да бидеме горди со македонското име, без разлика на нашето етничко потекло? Има и тоа многу голема причина. Тоа е причината поради која Грците ја присвојуваат старата македонска историја, а Бугарите македонската историја од Св. Кирил и Методиј до Мајка Тереза. Тоа се вредностите создадени на територијата на Македонија. Ако ги споредиме најсветлите точки од македонската историја со француските, нашите не се ништо помалку посветли. Ние имаме богато македонско педигре и со тоа сите треба да се гордееме. Можеме да бидеме горди дека сме државјани на Македонија, дека сме дел од македонската нација, дека сме Македонци, а тоа што потекнуваме од определен етнос не треба да нè конфронтира. Можеме исто толку да бидеме

горди и со современата македонска култура. Македонските творци се респектирани во светот, особено нашите врвни филмски работници, музичари, карикатуристи, сликари и литерати. Можеме слободно да речеме дека денес Македонија е мала држава, но творечкиот гениј низ вековите до денес ја издигнал на ниво на културна велесила.

Во светот почитувани се носителите на македонски пасош, а тоа многу значи за нашиот национален и уште повеќе за нашиот индивидуален и личен успех во соработката со партнери од странство. Како илустрација ќе наведам две мои доживувања. На аеродромот во Канбера, мој колега од Индонезија, на група Индо-нежанци, професори на Универзитетот во Канбера, ме претстави како Македонец. Сите со очи ме "измерија" од глава до пети, а еден не можеше да се воздржи, длабоко воздивна и го изговори името на Александар Македонски и кога универзитетскиот професор и голем американски бизнисмен (има десеттина фабрики), Даниел Монтана, го замолив да одржи предавање за менаџментот во Скопје, реагираше со зборовите: "Со задоволство, јас ја сакам Македонија, мојот син се вика Александар". Неизброиви се семејствата во светот кои имаат Александар, многу од нив ја сакаат Македонија и со задоволство би соработувале со нас.

Меѓу славјанските народи Македонците уште повеќе се ценети. Првиот руски амбасадор, при првиот настап на националната телевизија, изрече многу пофални зборови за Македонија. Ќе ја истакнам изречената благодарност, зашто Македонија им ја подарила писменоста на сите славјани и на Русите.

Мислам дека немуслиманските имиња на творците на нашиот респектиран имиџ

(Александар, Кирил, Методиј, Климент, Тереза) не им се туѓи на муслиманите како што на немуслиманското население не му се туѓи муслиманските имиња. Многу луѓе го сакаат врвниот фудбалер Шакири и талентириониот музичар Гаџа, зашто тие играат и пеат за сите нас и за престижот на македонската држава - македонската нација. Никој не му пречи (ниту на етничкиот Албанец) кога слуша дека Шакири игра во македонскиот национален (државен) дрес.

Се надевам дека македонското име сите ќе го чувствуваме како свое (покрај своето етничко), следејќи го примерот на многу наши врвни интелектуалци, универзитетски професори и јавни работници од српско, влашко, бошњачко и друго етничко потекло. Тие не само што јавно се декларираат како Македонци, туку се и ангажирани како големи македонски патриоти, ја бранат и ја унапредуваат својата татковина Македонија. Нели Македонија е татковина на сите нас, земја на нашите татковци, или земја со која трајно сме поврзани; земја во која го живееме својот живот и не може татковина да ни биде друга држава колку и да ја сакаме. Неразумно е да ја растураме својата куќа за да му помогнеме на комшијата да си ја гради неговата. Кога е така, доста ја уривавме татковината, ајде сите да помогнеме да ја унапредуваме!

Јован Илиев

Рубриците ФОРУМ и ПИСМА ја отсликуваат нашата отвореност кон јавноста. Овде автентично објавуваме и текстови кои не се во согласност со нашата уредувачка политика.

